

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az a belmisszió és annak eszközei!

Az ismert aranyközéput igazsága, arra a kezelési módra is tartozik, amellyel a belmisszió körül kell eljárunk; mert akár innen maradunk ezen az úton, akár túllépjük azt, egyaránt csak árthatunk vele az „ügy“ komolyságának. E sorokban egy beszédes példát kívánok felhozni arra nézve, hogy milyen káros hatása lehet a helytelenül értelmezett, jelen esetben túlzott felfogással (túl az aranyközéputon) kezelt belmisszióknak. Az eset, melynek kapcsán e sorok közlésének a szüksége fennforog, éppen az ennek kimutatására alkalmas jellegénél fogva növi túl a helyierdekűség kereteit s kívánkozik minden belmissziós munkás okulására a nagyobb nyilvánosság elé. Ime:

Egyik népesebb gyülekezetünk presbitériuma, hivatásának ultra komoly felfogásával abból indulva ki, hogy a temetői sírhelyek megváltása s ebből következőleg természetesen maga a megváltás okául szolgáló cél is (sírbolt, kriptá építése) luxus számba megy — még pedig a kettőt (a megváltást és a cél megvalósítását) egymástól elválasztva, külön-külön mind-egyik! — belmissziói kötelességének véli, hogy az egyház tagjainak minden ilyesmitől egyszersmindenkorra elvegye a kedvét s temetői szabályrendeletében a következő furcsa módon intézkedik: A sírhely megváltásakor beszédendő a megváltási díj, az építés megkezdése előtt pedig — nem kis meglepetésére a megváltási díjat már lefizetett s így magát a sírhellyel joggal szabadon rendelkezőnek hitt szegény egyháztagnak — az építési díj! És hogy a helyzet furcsasága még inkább fokozódjék, az építési díjnak is két kategóriája szerepel: a „földbe“ építés és a föld fölé építés kategóriája! Az elsőért fizetni kell „csak“ csekély 400, azaz négyszáz pengőt, míg a másodikért mindössze „csak“ 500, mondó: Ötszáz pengőcskét!

En ezt a szabályrendeleti intézkedést oly képtelennek s magasabb egyházi érdekből is, mint alább kimutatni igyekszem, oly lehetetlennek tartom, hogy nem állhattam meg, hogy legutóbb — egy éppen fölmerült eset kapcsán — egyik érdemes egyháziag nevében és neve alatt ne kérjem az egyháztanáctól annak elfogadható módosítását, de hasztalanul: argumentumaim teljes figyelmenkívül-

hagyásával egy sértő rövidséggel megfogalmazott, szinte gögös gesztusra valló elutasítás lön a válasz!

Pedig a dolog bizony úgy áll, hogy ez a túlbuzgóságot tanusító határozat nem áldólag előre, hanem rombolólag visszafelé érezteti robbantó hatását: a luxusnak, annak meggátlása helyett inkább eszközlője, a hívek között a szeretet helyett inkább az irigység, a gyűlölség érzésének istápolója, az egyházzal szemben az Isten országa ügyei helyett, a minden ízében földies üzleti szellem szolgálata feltevésének az elősegítője, öntudatlan szerepében látszik s így hitéleti haszna nem hogy nem pozitív, hanem nagyon is negatív! Ez előtt pedig már maguk a református anyaszentegyház egyetemének intező körei sem hunyhatnak szemet!

Vagy luxus a sírhelymegváltás s ezzel együtt a sírbolt-, kriptáépítés, vagy nem. Ha luxus, azaz bűn (mert református keresztyén embernél a fényűzés büntétel számba kell hogy menjen), akkor a presbitériumnak egyáltalán nem szabadna megengedni azt, sem ingyen, sem semmiféle díjért, különben eljárása — bűnbocsátólevelek árusítása! Ha pedig nem luxus, a rosszul értelmezett belmisszió jelszavával, vagy akárhogy is, minek visszaélni egy egyháztanácsnak a hívek kegyeleti érzésével s ezzel előidézője lenni a fenntebbi bajoknak? Ez megint nem szabad és nem is illik! Mérsékelt díj mellett és csak egyszer fizetett díj mellett a sírbolt-, kriptáépítés igenis nem luxus, de luxussá válik, mihelyt a kegyeletét leróni igyekvő, a szabályrendelet előírta hallatlan díjak ellenében tehet csak eleget lelki vágyának azzal a nagyon, de nagyon közelfekvő gondolattal, hogy az ő egyháza neki csak másodizben lelkigondozója, elsőizben pedig — ahol csak lehet — kizsarolója! Mérsékelt díj mellett a szegényebbeknek is módjában állhatna ezen az úton is a kegyeletmegnyilvánítás, míg így csak irigység és gyűlölség származhatik náluk azok iránt, kik a pogányian drákói megzoritás dacára is építeni mernek, jobban mondva: tudnak!

És még egy: a kérdés műoldala, szebbik lelki része, amire a lélek szolgálatára hivatott testület legelsősorban tartoznék vigyázni, de aminek a szóbanforgó mogorva rendelkezésben nem igen sejtetni még csak a nyomát sem! Avagy a bibliai

„ékes és szép rend“ a reformátusoknál csak a *belső*t köti, de az azzal összhangban lenni tartozó *külső*re éppenséggel nem vonatkozik? Téves felfogás s Istennek hála, hogy a református magyaroknál sem általános! Utalok a nagykőrösiék országosan híres szép temetőkertjére. Nincsenek ott nagynevű művészek alkotta emlékek, grandiózus parkok ölében lenyűgözően megkapó virág- és máségyéb gruppok, de vannak jól rendezett utakon egyszerű, de egyszerűségükben is meghatóan felemelő, jó ízlésre valló s hitelveinket is egyáltalán nem sértő sírboltok és kripták *nagy számmal!* Aligha lehetne így, ha ott is a tárgyunkat képező temetői szabályrendelet vakon nagyképű, zord kieltlensége ülne a lelkeken! De bizonynyal nem az ül. Semmiestre sem az lehet a jelszó, hogy csak „fizess meg jól, aztán mindegy *minden*“, hanem: *méltányos és egyszeri* díj mellett az építést minél többnek lehetővé tenni és pedig a jó ízlés s a református keresztyéni hi elv követelményeinek temetőhöz illő betartásával s annak csak a legkisebb sérelme nélkül! Hej pedig hol várnak egyszer-egyszer jobban a temetőkertek a nagykőrösi felfogás istenországának áldott jövetelét, mint szabályrendeletünk presbitériumának népes egyházában! Oly nagy szükség volna ott arra, mint tikkadt mezőnek a jótékony esőre!

Az elmondottakból nem kétséges, hogy abban az esetben, ha az ügy felebbezési fóruma, az egyházmegye is a presbitérium rideg álláspontjára helyezkedik, ami azon körülményből, hogy a nehézményezett szabályrendeletet, ha pusztán elnézésből is, annak idején csak neki kellett jóváhagyni, továbbá, hogy az egyházmegyei határozatnak is az lesz úja csak egyik kristályosodási központja, aki volt a presbiteri határozatnak, nagyon valószínűnek látszik —, a kérdéshez lesz még szavuk a magasabb intéző köröknek is! Egyrészt éppen ezért is terjesztem ezt az ügyet már most az egész közegyház nyilvánossága elé, hogy az illetékeseknek legyen elég módjuk még addig rajta gondolkodni. A közrebocsátás főoka azonban mégis csak az, amit soraim legelején megemlítettem, hogy t. i. lássa minden belmissziós munkás, mennyire ártalmas lehet belmissziói téren is az aranyközéput be nem tartása: a túlon-túl buzgalom! Szándékosan mondom a túlon-túl buzgalmat, mert arra a nagy világért sem mernék még csak gondolni sem, hogy az illető egyháztanács csak *ürügyül* akarta volna felhasználni a „belmissziót“, holmi református ker. egyházellenes szándék (méltatlan üzletieskedés) palástolására!

Német István,
lelkipásztor.

Közöljük ezt a kétségekívül közérdekű kérdéseket érintő cikket, anélkül azonban, hogy vele egyetértենek.

Magához a tárgyalt esethez hozzászólni a részletek ismerete nélkül nem tudunk. Am az nyilvánvaló, hogy az egyház tagjai közül a vagyonosabbak anyagi erejének nagyobb mértékben igénybevétele helyénvaló s pl. adózási rendszerünk

is ezen a gondolon van felépítve. Már pedig aki sírboltot tud építeni, az minden bizonynyal jobb viszonyok közt él. A cikkíró „vagy-vagy“-a sem áll meg, hiszen például a harangozás díját sem egyenlő mértékkel állapítják meg, s néhol ugyan csak nagy különbséggel, de azért senkinek sem jut eszébe azt mondani, hogy vagy tiltsák be a több haranggal s több ízben harangoztatást, vagy azért se szedjenek külön díjat. Legkivált meg abban nincs igazsága a cikkírónak, hogy túlzott belmisszióról beszél. A hívek gondozását, keresztyén életre és egyházunk hitelveihez ragaszkodásra vezérlését nem lehet túlozni. Ebből a munkából nemesak kelletténél többet, de eleget sem lehet végezni. Legfelebb arról lehet szó, hogy az eszközöket nem jól válogatják meg s a munka végzésének modora hibás. Lehet, hogy ez okozza az ellentétet az adott esetben is.

Egyben azonban mindenesetre a cikkíró álláspontján vagyunk. Abban ugyanis, hogy az elhanyagolt, rendezetlen temető nem egy a puritánsággal, mint ahogy a mosdatlanság nem egy az egyszerűséggel, a jól gondozott és tervszerűen rendezett temető nagy ékessége a községnak és dicsérete az ekklezsiának. Csakhogy rendetlen lehet a temető kriptákkal és csinos, rendes, gondozott kripták nélkül is.

K. B.

A francia protestánsok hete.

— (Folytatás s vége.) —

A második nap kellemes meglepetése ott kezdődött, hogy ezen az első két nap lelkeszi konferencia számba menő összejövetelelen egy világi ember, egy bankár elnökölt egész délelőtt s a szokásos áhitat imára szánt percei alatt olyan mélységes és áhitatos imát mondott, hogy a spontaneitás ekkora mértéke egy papnak is becsületére vált volna.

Az e délelőtt sorra kerülő előadás címe: „A makarizmak (kik a boldogok) és a mai lelki gondozás.“ A pompás kritikai bevezetés s exegezis után a makarizmak megnyugtató, örömteljes, boldogító, erősítő szellemére mutatott rá az előadó; arra a szellemre, mely Jézus lelkének állandó birtoka volt egészen a kálváriáig, s amely szellem a megváltás szellemével sohasem ellentétes. A második részben a mai kolektív lélek vizsgálata után azon következtetésre jut az előadó, hogy a ma emberisége még mindig a háború eredményekénti ideges, izgatott, tulfeszített, békételen lelki állapotba van. Ezt a lelkiületet a „lelki“ gyógy módok különböző fajaival próbálja orvosolni az emberiség hipnotizmussal, szugestióval, meggyőzéssel, psycanalitikus okkereséssel, az ösztönök szublimálásával, az autoszugesztio lassú munkájával, az öntudat alatti rétegek lassú megcsendesítésével, a tiszta érzelmek kitermelése által stb. E munkába a makarizmak pompásan bekapcsolódhatnak, minél inkább feltárjuk az egyes mondások mélységes értelmét, azt a boldogságot, mely bennük rejlik, annál jobban megbírja ragadni e lélek a felkínált, a közelfekvő

boldogság kincsét. Az ember, kinek lelke megtelik a makarizmak ígéretével, javaival, így szól: „még én lehetnék boldog, az is leszek, az is vagyok s eddig nem is sejtettem ezt, mint Jákób, ki ezt mondá: Bizonyára az örökkévaló van itt s én nem tudtam azt.“ A makarizmak varázsa, ritmusa, muzsikája benső harmoniája előidézik azon lelki felfokozottság állapotát, mely a legalkalmasabb a tudatalatti életben a nyugodtságot, derűs kapcsolatokat, nemesedést előidézni s a kifejlődésre törő lélek akadályait elhárítani. E szellem „a zavar, nyugtalanság helyébe nyugalmat, derűtséget hoz; az ösztönös gyűlölet, szemrehányások helyett bizalmat, hitet ad; a szomorúságot, melancholiát boldogsággal, örömmel váltja fel; a fájdalmas, erőtlén gyengesség világába erőt sugároz, makarizmak szelleme előkészíti az „Ébredést, is. A normális egyedül kívánatos ébredést, mely az örök boldogságban jut kiteljesedésre.“

A remekül felépített benső izzással telt előadást azzal egészítette ki az egyik felszólaló, hogy a makarizmak nemcsak a beteges, gyötrött, hanem az egészséges léleknek is szólnak. Szent hívogatás, boldog bizonyosság, erőforrás, az üdv előéneke az mindenki számára.

De nem részletezhetem ezt a gazdag programot, a benső erőket, a nehézségeket, sikereket felmutató hatalmas anyagot. Egész könyv kitalálnék abból, amit ott láttam és hallottam. Csupán a fontosabbakra s előttünk új dolgokra szeretnék röviden rámutatni. A második nap délután fejeződött be a lelkészi értekezlet, a lelkészi szolgálatra, mint missziói hivatásra rámutató nagy beszéd után úrvacsorával. Ami ezen úrvacsoraosztásban meglepő volt, ez az, hogy a kenyeret is, a bort is egymásnak adta a hívő sereg az ágendázás után. A tanácskozó teremben, a halk, finom harmoniumjáték áhítatából szinte szemesen nőtt, virágozott ki a hol egyik, hol másik (ágendázó illetve predikáló) lelkész által elrebegett bibliai szakasz, mely mintha e gyülekezetnek mondatott volna először oly közvetlenül oly lenyűgözően hatott.

A nyilvános ülést megnyitó beszédet üdvözlések követték, majd a helybeli gyülekezet XVI. századbeli reformálásáról szóló előadás. Ez alkalmat használta fel a sokgyermekes lelkészi családok anyagi helyzetének előmozdítását munkáló egyesület, hogy a megjelenteket eszméinek megnyerje. A következő nap a mulhousei szocialis intézmények megismerését szolgálta. Megmutatták a konferencia érdeklődő tagjainak a pompás népfürdőt, a munkásnegyed, melyben a munkásság oly könnyen s kedvezményesen áron juthat saját lakáshoz, kerthez, hogy nálunk még a magasabb fizetésű tisztviselő osztály sem: megtekintettük a csecsemő-s gyermek-otthon épületét, (mondhatnám azt is, hogy palotáját) utólérhetetlen tisztaságú, felszerelésű, termeit: elvittek megnézni a tüdőbeteg szanatóriumot, mely 120 beteg gyermeknek ad állandó szállást; mellette a „Préventóriumot“ (a betegség megelőzését munkáló intézményt), mely ingyen tejet s orvosi tanácsot ad a hajlamosoknak, az otthon is kezelhetőknél, láttuk ezenkívül a diakonisszák otthonát s a vele

kapcsolatos penziót, az elaggott nők számára. Sajnos, hogy Mulhouse egész sereg más szocialis intézményét nem láthattuk az idő rövidsége miatt, holott e városban a „Société Industrielle“ (Az iparosok szövetsége) égisze allatt még vagy huszféle jótékony intézmény vagy egyesület működik. E nap délutánján még egy igen kedves kis ünnepségnek is tanúi voltunk: a gyermekek ünnepének. A program egyéb számai között feltűnően sikerült két előkép, az egyik egy reformációkorabeli keresztelés, a másik annak ábrázolása, hogy Oberlin miként bírta rá hiveit „a szeretet hidjának“ megépítésére megjelentvén magát a munkát s az ebéd elköltését. Ami még ennél is kevesebb volt az az egyforma ruhába öltözött körülbelül ötven gyermeknek u. n. munka-éneke. Egy-egy bibliai ígét énekelve (ki nem dolgozik ne is egyék; nemesak kenyérral él az ember; emberek, halászokká teszlek titeket stb.) valami bájos körtáncot lejtenek a gyermekek, zongorakiséret mellett s majd visszajutva az alap-, oszloponkinti állásba, újra kezdik az egészet. A közönség el volt ragadtatva a gyermekek gondosan előkészített, remek teljesítményétől, s a sok tapstól zavarba jött művészekkel megismételtette e számot.

A péntek és szombat a nagy beszámolások napja volt. A vallástanítás helyzetéről általán; a vallástanítás nagy vezérő eszméiről; a fegyelmézésről; a vasárnapi s esütörtöki iskoláról. Továbbá az egyházzal s a kerületi egyesületi munkákról; a sajtóról; azon hatalmas intézményről, melyet alapítójáról John Bostról neveznek, mely a maga nagy pavillonjaiban a gyógyíthatatlan betegek százait tartja a legcsekélyebb díjért s összegyűjti az ezek szolgálatára elszánt, önfeláldozó lelkek kis seregét. A francia protestantizmus syriai munkásságát ismertette az egyik délelőtti előadás. Ugyancsak ennek aktivitásairól szólt a börze nagy — 1000-nél több embert befogadó — termében s azt mindig zsúfolásig megtöltő közönség előtti három előadás: a szellemi; a morális és szocialis; s a missziói hatásról, munkáról.

A mulhousei közönség igazán megtette a magáét. Vendékszeretetükből három alkalommal volt közös ebéd, (egy alkalommal a helybeliekkel együtt) ahol a leányegyesület tagjai minden ügyességüket, finom ízlésüket bemutatták. Minden délután közöstea volt. Gazdag téstávasztékkal. Egyik este hangversenyt rendeztek a vendégek tiszteletére, amikor is Beethoven: Missa sollemnisét adták. Egy nagy terem társalgóul s egyben irodául szolgált, három nagy, levelező lapokkal, írópapírok tömegeivel, borítékokkal, írószerekkel, (minden ingyen) telt asztallal, helybeni bélyeg-árusítással, folyóiratok, nyomtatványok nagy tömegének propagálásával (ingyen). A vasárnapi úrvacsorás záróistentisztelet után ingyen autókirándulás tárta fel a hegyek szépségeit. Mindez azt bizonyítja, hogy a francia protestánsoknak jó szívük szerető lelkük van, bizonyoságtévő, áldozatkész szolgálatban sem szűkölködnek s nem vetnek meg semmi eszközt, mellyel Isten ügyét szolgálhatják.

Minderre nálunk is megvan a lehetőség. Talán még többre is, csak engednők urrá lenni magunkon

s ne szegyelednek megvallani az evangéliumot, mely Istennek hatalmas minden hívőnek üdvösségére.

Dr. I. E.

Közélet

A református napilap dolga.

Azt hiszem nincsen öntudatos református ember, aki szükségét ne érezné a református napilapnak, még ha azt az ijjesztő „politikai“ jelzőt elébe tesszük is. Ma a világnézletek harcának korát éljük. Ez a harc nemcsak véres hadi eszközökkel folyik hanem, sokkal inkább szellemi fegyverekkel az újságok útján.

Magyarországon is megvan minden világnézleti alapon álló csoportnak a maga korszerű fegyvere, a napilapja, csak nekünk nincsen és a nagyszámú heti és havi egyházi lapnak az előállítását, szaporodását én épen erre vezetem vissza. Egyházi társadalmunknak egyre szélesebb és nagyobb rétege kíván összeköttetésben állani a református sajtóval. Ez pedig megint természetes folyamánya az újabban megindult nagy evangélizáló, ébredési és megújulási mozgalomnak, az öntudatos reformátusok szaporodásának.

Az ige hirdetésével és az élőszo erejével — ezzel az egykor leghatalmasabb fegyverünkkel — a mai siető, gyors és sűrű benyomásokot szerezni szerető világban, nem tudunk mi idejében eljutni oda és azokhoz, akiket a fürgébbek a maguk silányabb világ- és életfelfogásának és befolyásának megnyernek.

Épen azért nem tudok egyet érteni azokkal, akik az egyházi sajtó *túltengéséről* beszélnek. Szerény és igénytelen nézetem szerint erről akkor lehetne panaszkodni, ha egyik-másik lapunk a „*Debreceni Protestáns Lap*“, vagy „*Lelkészegetesület*“, vagy a „*Kálvinista Szemle*“, vagy a „*Theologiai Szemle*“, vagy a „*Protestáns Szemle*“, vagy a Téli Ujság, Keresztyén Család vagy a Tanítók Lapja és az Órálló versenytársa, riválisa szeretne lenni; ha ezeknek akadna szerepkörük és hivatásuk betöltésénél egy-egy ellenfelük, párhuzamos sinen futó társuk.

De legalább én úgy látom, — lehet nem jól —, hogy az általam eddig ismert egyházi lapjainknak mindnek megvan a maga hivatása, területe, közönsége. Nem sorolhatom itt fel az összes kerületi és gyülekezeti lapokat, csak megemlítem a partiálisok közül a „*Baranyai Kálvinista Lobogó*“-t és Szatmár—Beregi „*Pásztortűz*“-et, amelyeknek még speciális hivatásuk is van. Egyiknek az egyke körül, másoknak a secták és a római katolikusok előretörésével szemben közös nevezőre hozni az értelmiséget, amelynek egy része *más egyházi lapot egyáltalán nem olvas!*...

Ime az apró egyházi lapok létjogosultsága: elmenni oda, ahová a másik nem jut el. Elvégezni azt, amit a másik nem tehet meg, helyzetű, kimeztikai, és dinamikai energia sugarainak határolt volta miatt.

Abban körülbelől mindnyájan megegyezünk, hogy református napilapra *szükség* volna, csak az a kérdés merülhet fel, lenne-e elég erőnk és kitartásunk ahhoz, hogy fenntartsuk. Szerintem kár volna a megkísérlését évről-évre halogatni és a közvélemény érdeklődését elposványosodni hagyni, mert így lassanként beidegződik a közvéleménybe, hogy mi elhetetlenek és tehetetlenek vagyunk, kiszolgáltatva a semmibe-vevésnek, kihasználásnak és csúfságnak.

Másokkal szemben, én hiszem, hogy ha a református intelligencia becsületbeli kötelességének ismerné a református napilap „*megcsinálását*“ (szándékosan írom így, mert minden anyag és minden eszköz megvan hozzá!), hát megtudná csinálni!

Vezéreink is vannak, katonáink is, csak a jelző és parancs hiányzik ahhoz, hogy meginduljunk és a mi világ- és életnézetünkben levő diadalmas és hatalmas erőkkel meghódítsuk magunknak nem a világot csak az épen reánk váró, új eget és új földet áhító magyarorságot.

Szamoskér.

Kósa Béla.

Erről a kérdéstről előzően elmondtuk már a magunk véleményét. Szerk.

35 éves diáktalálkozó.

Folyó hó 23-án délután 3 órakor ezüst hajú, tisztos külsejű férfiak feltűnő sűrű egymásutánban mentek be a tudományok évszázados bástyájának, a debreceni öreg kollégiumnak nagy portáján. Széttépett csonka hazánk élete szinpadáról, néhány órára azok tértek vissza, kik 35 évvel ezelőtt a református tanítóképezdeből az akkori tanárok szív és lélek szerinti gazdag ajándékával nemes nevelői munkára elmentek. Mikor a viszontlátás édes örömeiben szívüket, lelküket megfürösztyézték, megállapították, hogy 18-an már elhaltak s a 22 élő közül 11-en jelentek meg, többen családjikkal együtt, névszerint: Zeke Dániel törökszentmiklósi, Gere Géza tetétleni, Császi Mihály kántorjánosi, Szabó Antal nagykállói, Bakó Sándor kocsordi, Szilvási Bálint mezőberényi, Kiss Árpád csengeri ig. tanítók, Kovács Gábor hajduböszörményi tanító, Takács Ambrus nánási nyug. tanító, Kovács Mihály debreceni református kántor, Jenei Dániel csengeri nyug. vasuti tisztviselő. Majd dr. Veress István tanítóképezdei igazgatónál tisztelegtek s a tanuló-társak elnöke, Zeke Dániel elérzékenyülve emlékezett meg a kollégiumnak velük szemben gyakorolt szellemi és anyagi áldásairól s ennek némi viszonzásául 72 pengőt adott át, mint a jelenlevők ajándékát, hogy annak felét egyik elhalt tanuló-társuk tanítónövendék fiának, másik felét pedig egy jó magaviseletű tanítónövendéknek adja át. Dr. Veress István kultureszmékben gazdag válasza s köszönete után 5 órakor a Nagytemplomba vonultak, hol Bagdi Dániel s. lelkész a bűnbánati istentisztelet végén könnyekre fakasztóan emlékezett meg a 35 éves találkozóra egybegyűlt tanítók bizonyára sok csalódás tövisétől sebzett, de sohasem csüggedő szív és lélek építő munkájáról s a gyülekezettel

együtt kérte reájuk Isten minden áldását, hogy még néhány évre terjedő munkájukat minden baj s gond nélkül teljesíthessék a református egyház s a széttépett haza javára. Istentisztelet után a város kulturális fejlődéséről tanuskodó középületeket tekintették meg, majd a Nagyerdei Vigadóba vacsorához ültek, mely Szabó Antal társuk alkalmi versének utolsó sorai szerint így folyt le:

Könnyező szemmel csendben előbb a
Holtakért igyunk, rebegjünk imát,
Majd zengjünk régi szép diák nótát.
Tallózzuk össze büszkén itt hagyott,
Irigyelt régi diák örömünk,
Mely menéskor már nem kellett nekünk,
Növekvő kedvvel igyuk a borunk,
Ujjongva mondjuk, higgyük, érezzük,
Harmincöt évvel ifjabbak vagyunk.
Ej! haj! mindaddig míg meg nem halunk.
Kacagva menjünk újra szerteszét
Örömsolnokon
Ringva nézzük az élet bús vizét.

Halottaink

Özv. Joó Istvánné Széles Irma, Joó István szatmárnémeti lelkész, majd debreceni tanítóképzőintézeti igazgató, végül egyházkerületi középiskolai felügyelő özvegye augusztus 31-én, 80 éves korában meghalt. A boldogult Széles Endre volt máramaroszigeti, később színérváraljai lelkész leánya, a nagyemlékű Lugossy József professzor unokahúga, Soltész Elemér tábori püspök nagynénje volt s így nagyérdemű férjén kívül is számos kapcsolat fűzte egyházunkhoz. Sokáig elnöknője volt a debreceni Jótékony Nőegyletnek. Halálát fia, István, Debrecen városi aljegyző, leánya, Irma, özv. Körösi Józsefné s unokái gyászolják.

A Presbiteri Világszövetség keleti ágának konferenciája Debrecenben szeptember 10—12.

Éppen ebben a most folyó évben üli félszázados jubileumát a világ valamennyi presbiteri rendszerű (református) egyházának az a szövetsége, amelybe a magyar református egyház is megalakulása óta bekapcsolódott s amely 1877-ben Edinburghban történt megalakulása óta rendkívül sokat tett a világ százmillió református keresztyénének testvéri összetartozása érdekében.

Ennek a világszövetségnek keleti (európai) ága a f. évi szeptember hó 4-én kezdődően Budapesten tartja konferenciáját, amelyet 10-ikén, 11-ikén és 12-ikén a Szövetség vezetőtagjainak közkívánatára Debrecenben, a magyar Genfben óhajt folytatni.

Ebből a rendkívül ritka és nevezetes alkalomból és annak méltó kiaknázására az Egyetemes Konvent budapesti és debreceni rendezőbizottságai nagyarányú előkészületeket tettek s a prog-

ramm debreceni részét a fiszántúli egyházkerület, a debreceni református egyház és Debrecen szab. kir. város vezetőségével egyetértésben a következőképen állapították meg.

A külföldi vendégek előkelő református lelkészek, professzorok, világiak részben családtagjaikkal kb. 120-an, valamint körülbelül 20 magyar kísérő és tolmács szept. hó 10-én szombaton a déli gyorsvonattal fognak Budapestről megérkezni. Az állomásnál leendő ünnepélyes fogadtatás után külön villamos kocsikon az Aranybika-szállodába vonulnak, ahol debreceni tartózkodásuk egész ideje alatt szállva lesznek. Félkettő órákor az egyházkerület ebédet ad ugyanott a tiszteletükre. Négy órákor indulnak külön villamos kocsikon a nagyerdei klinikai telepre annak megtekintésére. Félnyolc órákor a kollégium konviktusában a debreceni református társadalom szeretetvendégség keretében látja őket vendégül.

Másnap 11-ikén vasárnap, délelőtt 8—9-ig a konferencia tagjai részére angolnyelvű istentisztelet lesz a kollégium oratóriumában, 9-től 10-ig a kollégium udvarán a debreceni elemi iskolák tanulói-nak hódolata a konferencia előtt, 10 órákor ünnepélyes istentisztelet a Nagytemplomban, amelyen a Világszövetség valamelyik vezetőtagja, valószínűleg az elnöke, Merle d'Aubigné Károly párisi református lelképásztor prédikál tolmácsolással. Énekel a Templomegyesület vegyeskara. Ezt követőleg 12 órákor a debreceni református presbiterium díszgyűlést tart a kollégium dísztermében, ahol a Világszövetséget dr. Baltazár Dezső püspök lelkész-elnök fogja üdvözölni. Félkettőkor ugyancsak a debreceni református egyház ad ebédet a vendégek tiszteletére. Délután félnégy órától a vendégek megtekintik a kollégium nagykönyvtárát és egyéb nevezetességeit, 5 órákor pedig a Nagytemplomban tartandó vallásos ünnepélyen többen fognak közülni szólani a gyülekezethez ígét hirdetve és a Világszövetség munkásságát és céljait ismertetve. Ez alkalommal szintén a Templomegyesület vegyeskara fog énekelni. Vacsorára a vendégek nyolc órákor Debrecen sz. kir. város vendégei lesznek.

Hétfőn szeptember hó 12-én délelőtt 9—11-ig a konferencia tart ülést a kollégium dísztermében, ahol ez alkalommal előadást fognak tartani Hutchinson és Gautier delegátusok a következő tárgyról: Hogyan tegyük ismertebbé munkánkat és bizonyágtételünket? amely után hozzászólások lesznek. A déli gyorsvonattal a vendégek visszautaznak Budapestre, ahol még ugyanaz nap este a konferencia záróülése fog megtartatni.

Az Egyetemes Konventől kiküldött debreceni rendezőbizottság (dr. Erdős Károly és dr. Révész Imre) e program közlése mellett szeretettel kéri a debreceni és debrecen-környéki református testvéreket, hogy e nagy és szép alkalmat a református testvériségben való meggazdagodásra és keresztyéni látókörüik növelésére igyekezzenek minnél alaposabban kihasználni és a Világszövetség itteni összejevetelein minnél számosabban résztvenni.

Takarékpénztári csekkszámia 43,916.

Különfélék

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesületének Vegyeskara a T. E. vezetésével együtt aug. hó 28-án templomi ünnepélyt és utána hangversenyt rendezett Hajdúböszörményben. A templomban Siposs Imre lelkész imádkozott és bibliát olvasott, a Vegyeskar szép éneke után predikált dr. Révész Imre lelkész, mely után ismét a Vegyeskar éneke következett. Baja Mihály „költő-pap” költeményeiből olvasott fel. A templomi ünnepség után szeretetvendégség volt, amelyen Kálmán Lajos főgondnok üdvözölte a debrecenieket, melyre dr. Révész Imre válaszolt. Szeretetvendégség után hangverseny volt, melyen Baja Mihály lelkész tartott értékes előadást a magyar dalról. Madar Zoltán segédlelkész komoly, Solymosi József szénior vigszavalatokat, Kardos Lajos hittanhallgató pedig hegedűszólót adtak elő. A Vegyeskar szép ének-számait Szabó Lajos kántor, karnagy vezette. A hangverseny tiszta jövedelme a Debrecenben felállítandó „Kálvinház” javára fordítatik.

A sárospataki gyülekezet Nagy Sándor Béla volt hitoktató-lelkész helyére, Oláh István segédlelkézt választotta meg.

Templomszentelés. A bodrogsadányi református leányegyház a napokban adta át használatnak megújított templomát. Prédikált Hegedüs László lelkész.

A szatmárnémeti református főgimnáziumnak, amely 300 éves multa tekint vissza, nyilvánosági jogát csak úgy adja meg az oláh miniszter, ha újjászervezik az iskola fenntartótestületét. Ezzel kapcsolatban Pettyén — az egyik legszegényebb egyház — presbiteriuma határozatot hozott, hogy 500 Leu tagdíjizetés mellett hat évre belép a fenntartótestületbe s ezenkívül nagy gyűjtést rendez a gimnázium javára. Erőtelenség által dicsőítették meg az Úr ereje.

A jövő iskolai év kezdete a debreceni református gimnáziumban. Püspöki intézkedéssel és jóváhagyással a debreceni református gimnáziumban az 1927—28. tanév kezdetére vonatkozólag a következő terminusok állapítatnak meg: Szeptember 2-án a VIII. o. javító- és magánvizsgálata; 5-én évnitó tanárkari gyűlés; 6—7-én I—IV. o.; 8-án V—VII. o. javítóvizsgálata; 9—10-én I—VII. o. különbözeti és magánvizsgálata; 13-án évnitó istentisztelet és ünnepély; 14-én reggel 8 órakor a tanítás kezdete; 6., 7., 8., 9-én a protestáns, 10. és 12-én a másvallású, valamint a szeptemberben különbözeti és magánvizsgálatot tevő tanulók beiratkozása. *Az igazgatóság.*

Református nagyhét lesz szeptember 13—tól 19-ig Brassóban.

Csehszlovákiában az iskolákban külön órákon tanítják az adóügyeket adótisztviselők előadásában.

Az egyetemi jogi karok is utasítást kaptak, hogy a vizsgáknál különös gondot fordítsanak az adóügyi kérdésekre. Csehszlovákiában — úgy látszik — minden az adó körül fordul meg.

Nagylelkű adomány. Willfard Eduard, gróf Bánffy György erdélyi református egyházkerületi főgondnok komornikja, 170,000 leut adományozott a református egyház javára. Követésre méltó példája az igazi egyházszeretetnek.

A káromkodás eredete. Érdekes könyvecske jelent meg a könyvpiacra, mely a magyarországi káromkodással foglalkozik és megállapítja, hogy régen ezeknek a legkeményebbje az „ördögadta”, „teremtette”, „fene” és „fránya” volt. Régen még ezeket is nagyon szigorúan: halállal is büntették. A ma használt durva kifejezések szerb és oláh eredetűek.

A halatonboglári hívek az építendő imaház javára nagyon szépsikerű kulturünnepélyt rendeztek. A magasztos célra ez alkalommal 480 pengő folyt be.

Szines emberfajtákat akar kiállítani a budapesti állatkert igazgatósága az állatkertben, úgy, hogy mindegyik a maga megfelelő környezetébe jusson, így az eszkimót a jegesmedve, az arabot a teve, a hindut az elefánt társaságában. A néprajzi ismeretek megszerzésének vannak sokkal emberségesebb és keresztyén népekhez illőbb módjai.

Az általános fegyverkezés csak az elszegényedett európai népek számára is 345 milliárd magyar papirkoronába kerül hetenként. Mennyi sok mindent lehetne ebből -a pénzből csinálni, egyházi, társadalmi, kulturális téren.

A Biblia jelenleg 600 különféle nyelven jelenik meg. Ez a szám évről-évre növekszik és bizonyítja az Ige hatalmas terjedését minden népek között.

Hollandiában egyik kis város presbiteriuma keresztül vitte, hogy a kaszárnyák éttermeiben és a lakószobákban fali feliratok közlik a katonasággal az istentisztelet és egyházi összefüggéseket idejét.

Dohányzó-verseny. Berlinben érdekes verseny folyt le a napokban. Az volt a feladat, hogy ki tud egymásután több cigarettát elszívni. A versenyen sorra dőltek ki a férfiak és legutoljára egy nő maradt, aki egykedvűen fújta tovább az illatos cigaretták füstjeit. Szomorú verseny — még szomorúbb eredmény.

Beiratások a debreceni református leányközépiskolába. Szeptember 9-én d. e. 8—12-ig az I. A—B) és V., szept. 10-én d. e. 8—12-ig a II. A—B) és VI., szept. 12-én d. e. 8—12-ig a III. A—B) és VII., szept. 12-én d. u. 3—6-ig a IV. A—B) és VIII. osztályok. Szeptember 9-én délután javító, különbözeti és felvételi, szept.

RUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

10-én d. e. írásbeli, d. u. szóbeli magánvizsgálatok tartatnak. *Igazgatóság.*

Két középiskolai tanulót nyugalmazott református lelkész teljes ellátásra, szülei gondozással felvesz. Faragó-u. 9., református gimnáziumtól kényelmes járással egynegyed óra.

Szerkesztői üzenetek.

F. B. Mezőtúr. A könyv megjött, de az ismertetés az anyag összetorlódása miatt késik.

K. B. Szamoskér. Köszönöm szépen, minden jönni fog, de sok az anyag, kevés a hely. Szíves üdvözlét.

K. Gy. Tiszaszalka. Váltig igyekszem rajta, hogy mielőbb sorra kerüljön, de a konferenciákkal felmerülő közlemények a kevés helyből sokat elfognak. Barátságos türelmet kérek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Pályázat

a bárándi református egyházban egy helyettes tanítónői állásra. Szolgálatát tart az 1927—28. iskolai évben. Fizetése havi 50 pengő s a lelkésznel teljes ellátás. Kötelessége: a II. vegyes osztály tanítása, kézimunka tanítás, a belmissziói munkában lelkész mellett segédkezés. A helyettesi év elteltével kölcsönös megismerés és megelégedés esetén a rendes tanítónői állásra megválasztása bizonyos. Személyes jelentkezés kívánatos.

Báránd (Bihar m.), 1927 aug. 30.

Szabó József,
református lelkész.

Pályázat.

A márokpapi református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: Lakás melléképületekkel és kerttel; 15/1000—1600 (□-öl szántóföld), belőle 2 kh. 1226 □-öl közös legelő, melyre 5 nagy darab marha hajtható, vagy felfogadható; 19 köböl (2432 liter) búza; készpénz 115 pengő 60 fillér; stóla; államsegély (értékegység 44). Kötelesség: I—VI. vegyes osztályok és ált. ismétlősök tanítása, kántori teendők végzése; énekkar szervezése és

vezetés; belmissziói munkában segédkezés; lelkész akadályoztatásakor helyettesítés; presbiteri jegyzőség; levante-oktatás. Pályázati határidő: szeptember 13. Állás legsürgősebben elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények lelkészi hivatalhoz küldendőek válaszbélyeggel. Márokpapi (u. p. Csaroda), 1927 aug. 29.

Református Iskolaszék.

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SZÁNTÓ HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáimért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

„Orlé” ornátus szállító

Ezúton van szerenésém tudatni az érdekelteket, hogy szeptember 3—4—5-én, reggel 7—10-ig Budapesten, a Kálvin-téri templom udvarban palástokat, süvegeket árusítok és mértéket fölveszek. Szíves megkeresést kérek
SZÁNTÓ JÓZSEF.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLÍ JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

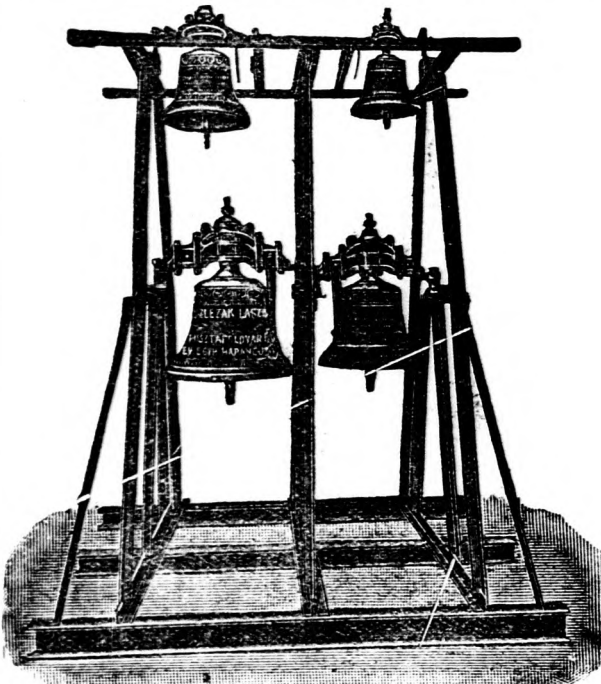

Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 19. 6. évi debreceni iparkiallításon díszoklevéllel, a budapesti orsz.kiallításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgvár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 813-53.

Az 1800. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevelével és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntetve.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.

*
A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Debrecen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

„Méliusz” könyv-, zenemű-, papir- és írószerkereskedés

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának, könyvkiadóhivatalának, könyvkötészetének, vonalozóintézetének stb. városi irodája

Debrecen, Ferenc József-út 26.
TELEFON: 2-70. SZÁM.

Könyv-osztálya

szállít bárhol hirdetett könyvet, tankönyvet, folyóiratot, zeneművet, térképet, iskolai szemléltető képet stb.

Levélbeni megkeresésre kimerítően válaszol és ajánlattal szolgál.

Papir- és írószer-osztálya

nagy raktárt tart a bel- és külföldi gyárak készítményeiből. Saját készítményei a füzetek és rajztömbök. Szabadalmazott kétszínű vonalzott elemi füzetek, piros-kék vonalzással, melyek megkönnyítik a kis gyermeknek a vonalrendszerben való tájékozódást.

Eltörhetetlen „EMATA” valamint palatáblák, rajztáblák, szivacsok, kréták, festékek, írónok, írotollak, tenták, körzők, iskolai felszerelések, padba való tentatartók, tolltartók, könyvszíjak, színes írónok, rádiók, rajzszegek stb. stb.